

РЕШЕНИЕ

№ 244

гр. София, 04.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Кристина Филипова
Даниела Христова

при участието на секретаря Ваня Ил. Иванова
като разгледа докладваното от Ася Събева Въззивно гражданско дело № 20211000502419 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С решение № 762359 от 08.04.2021г. по гр.д. № 4545/2017г. по описа на СГС, ГО ,12 с-в, съдът е уважил частично искове с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. първо от 33Д за прогласяване като нищожни на клаузите на чл. 6, ал.2, чл.3, ал.5, чл.12, ал.1 и чл.22 от Договор за кредит за покупка на недвижим имот и други разплащания № HL33416 от 28.03.2008г., сключен между С. С. и **„Юробанк България“ АД**, въз основа на което е осъдил **„Юробанк България“ АД** да заплати в полза на С. Х. Х. сумата от 56 510,99 лв. главница, дадена при начална липса на основание, както и сумата от 3 314,64 лв. представляваща лихви за периода от 15.09.2014г. до ИМ/ 11.04.2017г./ на основание чл. 55, ал.1, предл.първо 33Д, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 11.04.2017г. до окончателното й изплащане, както и сумата от 6 430 лв. направени съдебни разноси.

Със същото решение са отхвърлени исковете в останалата им част, както следва:

1. по чл. 26, ал. 1, предл. 1-во 33Д /заявен във връзка с договора от 2008г./, а иска по чл. 26, ал. 1, предл. 1-во от 33Д /заявен във връзка с чл. 1, ал. 1, чл. 2, ал. 1 и чл. 2а, ал. 2 от договор за банков кредит от 15.09.14г., сключен между „Юробанк България“ АД и С. С. С./ - изцяло,

2. както и осъдителните искове по чл.55 ал.1 предл. 1-во 33Д за заплащане на разликата над 56 510, 99 лева и над 3 314, 64 лева, а искът по чл. 86 33Д /заявен във връзка с първата главница/ - изцяло.

Присъдени са разноси по компенсация като С. Х. Х. е осъдена да заплати в полза на „Юробанк България“ АД сумата от 1 807 лева - съдебни разносм /съразмерно на отхвърлените искове/.

С определение от 15.06.2021г. постановено по гр.д. № 4545/2017г. по описа на СГС, ГО, 12 състав, без уважение е оставена молбата на С. Х. Х. за изменение на решението в частта за разноските по реда на чл.248 ГПК.

В срока по чл.259 ГПК срещу решението е депозирана въззивна жалба от ответника по делото *Юробанк България" АД* .

В срока по чл.248 ал.3 ГПК срещу определението е депозирана частна жалба от С. Х. Х..

Жалбоподателят-ответник "Юробанк България" АД оспорва решението в частта, с която са уважени установителните искове за нищожност на клаузи от процесния договор, както и в осъдителната му част, като моли съда да го отмени, като отхвърли предявените претенции като неоснователни и недоказани изцяло. На първо място посочва, че съдът се е произнесъл по непредявени основания на осъдителните искове и не се е произнесъл по осъдителния иск за реално изпълнение на Договора от 2014 г. по т. 3 от петитума на ИМ и по иска за връщане на недължимо платени суми по Договора от 2014г. поради начисляване на лихвен процент върху неусвоена главница по т. 4 от петитума на исковата молба. Съдът е нарушил диспозитивното начало, установено като основен принцип на гражданското съдопроизводство с разпоредбата на чл.6 ГПК, като се е произнесъл по непредявени искове по чл.55 ал.1, предл.първо ЗЗД и затова е постановил недопустимо решение съобразно чл. 270, ал.3 ГПК. От друга страна посочва, че СГС не е обсъдил свидетелските показания на св.Х. В.- Н. относно обстоятелството, че на кандидатстващите за кредит са се предлагали кредити в швейцарски франкове, защото валутата е била стабилна. Съдът не е взел под внимание, че самата свидетелка, която е служител в Банката, е имала такъв кредит. В нарушение на чл.633 ГПК съдът не е спазил указанията, дадени в задължителната за националните съдилища практика на Съда на Европейския съюз (СЕС) по тълкуването и прилагането на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори. В нарушение на чл. 162 ГПК при ясно и своевременно заявено възражение за погасителна давност по осъдителните искове, съдът не определил размера на погасените по давност суми въз основа на заключението на експертизата по делото. В Обжалваното решение необосновано съдът е приел, че кредитът по Договора от 2008г. е усвоен в националната валута, че Банката е прехвърлила изцяло валутния риск от сключването на договор за кредит в чуждестранна валута върху кредитополучателя и че лихвата по кредита е неясна, като възприетата от съда фактическа обстановка напълно се разминава с установените от доказателствата по делото факти. Процесният Договор е за кредит в чуждестранна валута, който трябва да се погасява в същата чуждестранна валута, в която е бил предоставен.

Оспорва решението и в неговата осъдителна част, като твърди, че за да присъди на Ищцата сумата 56 510, 99 лв., съдът в мотивите на Решението е приел, че Ищцата е

предявила осъдителните искове на основание неравноправни клаузи по Договора от 2008 г. Но такива няма предявени за връщане на суми, произтичащи от неравноправни клаузи на Договора от 2008г. а само за суми, платени по Договора от 2014 г. с основание реално изпълнение на Договора от 2014 г. и за периоди с начало от сключването на Договора от 2014 г. Като е разгледал непредявени искове, съдът е постановил недопустимо решение съгласно чл. 270, ал. 3 ГПК. Присъдената в полза на Ищцата сума за 3 314, 64 лв. е посочена от вещото лице в отговора на задача №17 на стр. 7 от допълнението към втората ССЕ на стр. 6. прието в о.с.з. от 11.03.2021 г. Тя е изчислена като надплатена сума за анюитетни вноски и месечни такси. Няма такава претенция в петитума на ИМ. Съдът се е произнесъл по непредявен иск и в тази част на Решението. Твърди, че обжалваното решение е неправилно и необосновано в частта за осъждане на Банката да заплати на основание чл. 55, ал. 1, предл. първо от ЗЗД суми на Ищцата, тъй като с уважаването на осъдителната претенция за 56 510, 99 лв. всъщност съдът е одобрил нов договор за кредит в лева с нови погасителни вноски, което излиза извън правомощията му. Кредитът по Договора от 2014г. е целеви, защото е отпуснат за рефинансиране на кредита по Договора от 2008г. и размерът на кредита се определя от размера на съществуващия към този момент (15.09.2014г.) дълг по предходния кредит по Договора от 2008г. Решението е неправилно и в частта, в която съдът е уважил осъдителните искове и не е приложил погасителната давност за вземанията възникнали преди 11.04.2012г. въпреки възражението в този смисъл в уточняващата молба на Банката от 16.06.2017г. *Претендират разноските.*

Въззиваемата страна С. Х. Х. оспорва жалбата и моли съда да потвърди първоинстанционното решение, като правилно и законосъобразно. Посочва, че е доказано пълно и главно, че по Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL33416/28.03.2008г. са налице надплатени суми, както следва: въз основа едностранно увеличение на лихвения процент, въз основа на неравноправни, въз основа на което нищожни клаузи по смисъла на Закона за защита на потребителите и Директива 93/13/ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори; както и вследствие на недължимо заплатени валутни разлики, въз основа на неравноправни, и следователно нищожни клаузи по смисъла на Закона за защита на потребителите и Директива 93/13/ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори. посочва, че Банката няма право да прехвърля валутния риск върху потребителя при положение, че не се е лишил от валута швейцарски франкове, а тя е единствено виртуална валута. В този смисъл трайно установената съдебна практика: Решение № 295/22.02.2019 год. по търг. дело № 3539/2015 год.. Определение от 13.02.2019 год. по търг. дело № 1994/2018 год.. ТК. Второ отделение. Определение № 382 от 16.07.2018 год. по търг. дело № 752/2018 год. на ВКС, ТК, Първо търговско отделение. Определение № 363 от 06.07.2018 год. по търг. дело № 2795/2017 год. на ВКС. ТК. Първо търговско отделение. Определение № 374 от 10.07.2018 год. по търг. дело № 60402/2016 год. на ВКС, Първо търговско отделение. Определение на Съда от 22.02. 2018 год. по дело С-119/2017 год. и други. Правилно, законосъобразно и обосновано е приел съдът, че клаузите на чл.6, ал.2 и чл.22 от Договора са неравноправни,

въз основа на което и нищожни, тъй като попадат в приложното поле на чл.143 ЗЗП. Чрез заключението по съдебно - счетоводната експертиза е доказано по безспорен начин, че валутата на получения кредит е лева, а сметката, по която е преведена валутата швейцарски франкове, ако въобще е била открита такава сметка, за което няма данни, е блокирана съгласно чл.2, ал.1 от договора. Видно от основното заключение на ССЕ, именно посочената в чл.2 от процесния договор за кредит сметка е била заверена със сума в швейцарски франкове. В ССЕ изрично се посочва, че банковата сметка, която е била заверена със сума в швейцарски франкове е блокирана сметка, че задължението по Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL33416/28.03.2008г. към дата 15.09.2014 год. е в размер на 113637.64 лева остатъчна непогасена редовна главница. Въпреки горното, банката е погасила несъществуващо задължение в размер на 172 484,91 лева или 58 847,27 лева повече от дължимото. Сумата от 58 847,27 лева следва да бъде изплатена на кредитополучателя като реална главница, тъй като върху нея същата изплаща задължението по Договор HL67870/15.09.2014 год., в това число лихви, такси и учредена ипотека. Същата не е следвало да отиде за погасяване на задължение към „Юробанк България“ АД, тъй като такова не е имало, а следва да се присъди в полза на ищцата. Претендира разноските.

Софийски апелативен съд, действащ като въззивна инстанция, след като разгледа жалбите и обсъди събраните доказателства, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Първоинстанционният съд е бил сезиран с обективно съединени искиове, предявени от С. Х. Х. срещу „Юробанк България“ АД, с правна квалификация чл. 143 ЗЗП вр.чл.124 ГПК и чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД.

На първо място в исковата молба ищцата е формулирала четири петитума – обявяване нищожност на клаузи от договор за кредит HL 67 870/15.09.2014 г и договор за кредит HL33416/28.03.2008 г. ; признаване за установено, че главницата по договор за кредит HL33416/28.03.2008 г. е в размер на 123 495,91 лв и да бъде осъден ответникът „Юробанк България“ АД да заплати сумата от 52 224,09 лв. разлика в реално изпълнение на договор за кредит HL 67 870/15.09.2014 г., както и сумата от 13 560,73 лв и сумата от 18 000 лв – недължимо заплатени суми по договор за банков кредит за кредит HL 67 870/15.09.2014 г.

Ищцата поддържа че поради недействителността /нищожността/ на атакуваните клаузи от двата договора 2008г. и 2014г. /с който се рефинансира първия/ - банката е получила суми в повече от реално дължимите /при начална липса на основание/. Именно тези суми /конкретизирани с молба-уточнение пред САС/ се претендират в процеса /да бъдат върнати - като недължимо получени от ответника при начална липса на основание по първия договор от 2008г. В същата насока на практика /съгласно уточняващата молба на банката от 16.06.17г./ е и становището на ответника /заявено косвено - във връзка с правилото на чл. 110 ЗЗД за изтекла давност/.

САС, ГО, 7 състав, /преди отвода на целия състав/ е дал възможност на ищцата да отстрани нередовности на исковата молба, като при насрочване на делото в о.с.з. изрично е указано че е налице притоворечие между обстоятелствената част на исковата молба, съгласно която е

заявено, че в резултат на прилагането на нищожни клаузи на договора за кредит от 28.03.2008г. ищецът заплатил недължимо сумата 58847,27 лева при предсрочното погасяване на кредита, извършено на 15.09.2014г. чрез сключване на втори договор за кредит за рефинансиране на първия. Твърди се, че главницата по втория договор от 15.09.2014г., който е целеви и е сключен за да се погаси първия кредит, следва да се счита за сумата 123 495,91 лева, а не за 175 720 лева, която сума е определена от банката като дължима по първия договор. В точка 3 на петитума е заявено искане за осъждане на ответната банка да заплати сумата 58 847,27 лева (съобразно увеличение от 21.01.2021г.), представляваща реално изпълнение на договора от 15.09.2014г. поради неусвояване на цялата главница. Налице е противоречие между обстоятелствата, на които се основава иска по т.3 от петитума и заявеното искане. Затова на ищцата е указано в едноседмичен срок от съобщаването да уточни претенцията си по предявения иск за осъждане на ответника да ѝ заплати сумата 58847,27 лева, предявен за реално изпълнение на договор за банков кредит договор № HL67870/15.09.2014г., основан на обстоятелствата, че с ИМ е погасено несъществуващо задължение по договор № HL33416/28.03.2008 г., начислено въз основа на нищожни клаузи на договора от 2008 г., като има предвид, че посочените обстоятелства не съответстват на искането за реално изпълнение по договора от 2014 г.

В насока пред въззивна инстанция ищцата уточнява, че задължението по Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL33416/28.03.2008г. към дата 15.09.2014г. е в размер на 113 637.64 лева остатъчна непогасена редовна главница. Въпреки горното, при рефинансиране на дълга при сключване на втори договор от 15.09.2014г. банката е погасила несъществуващо задължение в размер на 172 484,91 лева или разликата от 58 847,27 лева в повече от реално дължимото. Затова претендираната /процесната/ главница от 58 847,27 лв. /установена от допълнителната ССЕ до размера на сумата общо 56 510, 99 лева, явяваща се неусвоен остатък от кредита по втория договор, след редуциране на вземането по първия договор - в съответствие със ЗЗП и следва да бъде изплатена на кредитополучателя като реална главница, тъй като върху нея същата изплаща задължението по Договор HL67870/15.09.2014г., в това число лихви, такси и учредена ипотека.

Именно предвид конкретното - целево предназначение на втората сделка: а то е единствено и само - да погаси вземането на заемодателя по първия договор от 2008г., а не да кредитира С. С. с нова - следваща, допълнителна сума; тази природа на второто правоотношение е изрично фиксирана в чл. 2а от договора от 15.09.14г.; което означава, че с погасяването на задълженията на ищцата по първия договор - втората договорна връзка се явява изчерпана като предмет и това обстоятелство именно предполага двата договора да се разглеждат съвместно.

Твърди, че договорът за кредит от 2008г. е нищожен, тъй като банката неравноправно е увеличавала месечните погасителни вноски по договора, въз основа на плаваща компонента на лихвата - „прайм“, с което били доведени до невъзможност да изпълняват задълженията си по договора. Считат, че чл.3, ал.1 и ал.5 от договора за рефинансиране от 2014г. и от договора от 2008г., както и чл.6 ал.3 и чл.12 от договора за кредит от 2008г., били

неравноправни и затова нищожни - в тяхна вреда и не отговаряли на изискването за добросъвестност, тъй като водели до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя (чл.143 ЗЗП вр.пар.13, т.1 ДР ЗЗП). Независимо, че кредитополучателят С. реално усвоил парична сума в лева, кредиторът прехвърлил върху него валутния риск от повишаване курса на швейцарския франк - валутата, в която кредитът бил остойностен. Банката представила подвеждаща информация и относно размера на лихвата, тъй като при сключване на договора едномесечният либор е бил около 4 %, а понастоящем е с минусова стойност - независимо от това, лихвите по договора от 2008г. непрекъснато нараствали. Договорните клаузи, уреждащи превалутирането на отпуснатия кредит от лева във франкове, впоследствие от франкове в лева и погасяването му във франкове при курс към франка, определен от банката - чл.1 ал.1, чл.6 ал.2 и чл.22 от договора от 2008 г., възлагат тежестта от всяка икономическа неизгода от повишаване на курсовата стойност на швейцарския франк върху кредитополучателите, поради като са неравноправни и затова нищожни. Твърдят, че разрешеният в швейцарски франкове кредит бил усвоен по „блокирана сметка“, открита на името на С. С. (чл.2 ал.1), а съгласно чл.2 ал.3 от договора от 2008 г. усвоеният кредит в швейцарски франкове се превалутира служебно от банката в левове по търговски курс „купува“. Освен това банката приложила нелоялна търговска практика, тъй като не уведомила потребителите на кредити в швейцарски франкове относно валутния риск франкът да се увеличи драстично спрямо другите валути. По този начин нарушила изискването за добросъвестност и не предоставила необходимата преддоговорна информация. Декларацията, обективизирана в чл.22 от договора за кредит от 2008г., не означава, че банката е изпълнила това свое задължение, тъй като бланката била типова, а не индивидуално договорена. Още повече клаузите от договора, предвиждащи изпълнение на дълга в швейцарски франкове, са нищожни, тъй като волята на страните била всъщност предмет на съглашението да е сума в лева, а не в шв.франкове.

От фактическа страна се установява, че между С. С. и банката е сключен договор за потребителски кредит № HL33416/28.03.2008г. в швейцарски франкове за покупка на жилище, по който реално е получил сумата от 136 000 лв.

На 15.09.2014г. между същите страни е сключен втори целеви договор /който вече е в левове/ за рефинансиране на първия договор от 2008г. /пълно предсрочно погасяване/ в размер на общо 175 720 лв. /представляваща неплатена главница по първия договор, капитализирана лихва, лихви за забава, такси и разноси/.

Спорен е въпросът какъв е бил размера на дълга към 15.09.2014г. съгласно Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL33416/28.03.2008г. , ако не бе увеличен лихвения процент и ако не е налице валутна разлика.

При рефинансиране на дълга при сключване на втория договор от 15.09.2014г. банката е погасила задължение в размер на 175 720 лева, което според СГС е несъществуващо в този размер, като е приел /след приспадане на платеното по нищожни клаузи/ че дългът е в размер на 113 637.64 лева остатъчна непогасена редовна главница. Затова е приел разликата от 56 510, 99 лева като платена в повече от реално дължимото, която подлежи на връщане по

реда на чл.55 ал.1 пр.1 ЗЗД.

За да постанови обжалваното решение, СГС е приел за установено от фактическа страна следното : Разрешеният кредит се усвоява по блокирана сметка в шв. франкове, като усвоеният кредит се превалутира служебно от банката по курс „купува“ на швейцарския франк към лева на банката в деня на усвояването и се превежда по открита в банката сметка на кредитополучателя в лева. Съобразно чл. 12, ал. 1 от договора банката има право да променя приложимите лихви, такси и комисионни, като измененията влизат в сила от приемането им и са задължителни за страните по договора. Страните постигнали съгласие (чл. 3, ал. 1), че за усвоения кредит кредитополучателите дължат на банката годишна лихва в размер на сбора на БЛП (базовия лихвен процент) на банката за жилищни кредити в швейцарски франкове, валиден за съответния период на начисляване на лихвата, **плюс надбавка от 5. 65 пункта**. Към момента на сключване на договора БЛП, относим към формиране на дълга, е 5 процента. Съгласно чл. 3, ал. 5 от договора от 2008 г. действащият БЛП на банката за жилищни кредити в швейцарски франкове не подлежи на договаряне и промените в него стават незабавно задължителни за страните, като банката уведомява кредитополучателя за новия размер на БЛП и датата, от която той е в сила, чрез обявяване на видно място в банковите салони. Според чл.6, ал.3 в случай, че по време на действие на този договор банката промени БЛП за жилищни кредити в швейцарски франкове, размерът на погасителните вноски се променя автоматично. Съгласно чл.12 банката запазила правото по време на действие на договора да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които прилага при операциите си, както и приложимите лихви по настоящия кредит в швейцарски франкове или друга валута при евентуалното му превалутирание по реда на чл.20. Тези изменения в тарифата и/или приложимите лихви влизат в сила от деня на приемането им от компетентните банкови органи и са задължителни за страните по договора. В чл.22 ал.1 кредитополучателите декларирали, че са запознати и съгласни с обстоятелството, че промяната на обявления от банката курс „купува" и/или „продава" на швейцарския франк към българския лев или евро, както и превалутирането, може да има за последица повишаване размера на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева/евро, като в тази връзка напълно приемат да носят за своя сметка риска от такива промени и повишаване.

На 26.08.2016г. кредитополучателят С. е починал, като е оставил само един наследник по закон, в лицето на дъщеря си Н. С.. Последната от своя страна е сключила на 31.01.2017г. договор за продажба на наследство в полза на С. Х. /фактическа съпруга на починалия кредитополучател/, която го замества в процесното правоотношение.

От депозираното на л.509 основно и л.570 допълнително заключение на вещото лице по ССЕ, прието от съда като обективно и компетентно дадено и неоспорено от страните пред първа инстанция се установява, че лихвеният процент по договора за кредит от 28.03.2008 г. е формиран като сбор от БЛП за жилищни кредити в швейцарски франкове, плюс надбавка, уговорена в договора. Според методологията за определяне на БЛП за жилищни кредити в швейцарски франкове компонентите, включени в БЛП, са трансферна цена на ресурса

(тримесечен либор за швейцарския франк, рискова премия, разходи на банката за ФГВБ в размер на 0.5 % годишно от привлечената депозитна база) и буферна надбавка (компенсираща измененията на всеки един компонент от методологията или в съвкупност до 0.5 %, като при промени до 0.5 % не се извършва промяна на БЛП). Лихвата по договора за рефинансиране от 2014 г. е сбор от „прайма“ и надбавка. Вещото лице дава заключение, че липсва алгоритъм, който да определя относителната тежест на компонентните, по които се увеличават лихвените нива в периода 2008г.- 2014г. При проследяване движението по кредита вещото лице констатира, че при постъпване на суми в сметката на кредитополучателя са удържани суми за главница, лихва и такса и съобразно размера им по погасителния план. Таксата за управление на кредитите е формирана на база 0.04 % от остатъка на главницата. Вещото лице дава заключение за размера на сумите за курсови разлики в съотношение швейцарски франк към лев за периода 2008г. - 2014г., както и за историческите нива на швейцарския франк към лева.

Безспорно е установено, че чрез отпуснатия през 2014 г. кредит е погасен остатък от стария дълг - погасена е сумата по първия договор от 2008 г., като по този начин задължението на кредитополучателя С. по първия договор от 2008г. е счетоводно закрито. **Затова основният спорен по делото въпрос е какъв е бил размера на непогасения дълг по първия договор към 15.09.2014г. след приспадане на курсовите разлики на швейцарския франк и при първоначално договорения лихвен процент .**

От изслушаното по делото пред въззивна инстанция заключение на допусната допълнителна ССЧЕ, прието от съда като обективно и компетентно дадено и неоспорено от страните, се установява, че размерът на реално непогасената главница възлиза на 125 586.61 лв., а вместо това банката е отнесла за погасяване сумата от 176 000 лв. или в повече 50414 лв. Общият размер на внесените суми по договора от 2008г. след преизчислението на вноските в евро, швейцарски франк е 82 497.86 лв. Разликата е 5095.20 лв. **Така непогасената сума по първия кредит възлиза на 103 867.85 шв.франка или 125 586.61 лв. към 15.09.2014г. По първоначалния погасителен план след преизчисление на МДВ към 15.09.2014г. в евро, швейцарски франк и щатски долари по курса им към българския лев към 03.04.2008г следва да се има предвид следните задължения: главница- 12 530,45лв. и договорена лихва - 47205,13лв./г.лп 5,65%/ Годишна такса за управление 2332,45лв.. или всичко 62 068,03 лв. По Договора за кредит са дължими и суми, а именно : начислена такса управление при отпускане на кредита - 1700лв, и начислена застрахователна премия 1130,56лв, или всичко 2830,56лв. Размерът на общите задължения по МПВ към 15.09.2014г., които следва да се погасят с постъпилите суми е 64 898,59лв. (62068.03+2830,56). Разликата между размера на внесените суми по Договор за кредит за покупка на недвижим имот UL33416/28.03.2008г. след преизчислението на вноските в евро, швейцарски франк и щатски долари по курса им към българския лев към 03.04.2008г и задълженията за МПВ е 17 599.27лв.(82 497,86 - 64898,59)“**

Горните преизчисления се налагат от връщане на параметрите на дълга към първия договор от 2008г. към датата на неговото предсрочно погасяване чрез договора за рефинансиране от

2014г.

С оглед гореизложеното настоящата съдебна инстанция намира, че основният спорен по делото въпрос е какъв би бил размерът на задълженията на кредитополучателят, ако не бе извършено превалутиране от швейцарски франкове в евро и разплащане в левова равностойност, както и ако не бе сключен договор за рефинансиране през 2014г., съгласно който всички неплатени до този момент суми са капитализирани като главница.

При така установената фактическа обстановка САС, като въззивна инстанция, в рамките на правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в ТР № 1/09.12.2013 г. по тълк. дело № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо, а като косвен резултат от решаващата си дейност счита същото за правилно.

Ноторно известно е вече, че клаузите на чл.1 ал.1 и 3, чл.2 ал.1 и 3, чл. 3, ал.1,3 и 5, чл. 6, ал. 2, изр. 2, и ал.3, чл.8 ал.2, чл. 12, ал. 1 и чл. 23, ал. 2 от договора от 2008г., не отговарят на изискванията за добросъвестност и водят до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя, и то във вреда на последния. Ето защо цитираните клаузи са нищожни като неравноправни по общите критерии на чл.143 ЗЗП. В нито една от клаузите, даващи възможност банката едностранно да променя лихвите, таксите и комисионните, приложими към договора за кредит, не са посочени условията, при които тя ще променя базовия лихвен процент, представляващ компонент при изчисляване на дължимата от кредитополучателя годишна лихва. Методологията за определяне на БЛП на банката не е част от съдържанието на сключения договор за кредит, тъй като не е възпроизведена никъде в него, а кредитополучателите не са дали съгласие условията в нея да влияят върху облигационните отношения между страните. Според съда кредитополучателите не са имали възможност да повлияят върху съдържанието на посочените клаузи и са поставени в неравностойно положение спрямо банката, която е установила условия в тяхна вреда.

Във връзка с валутния риск САС се позова на решение на Съда на ЕС, според което клауза от договор за кредит в чуждестранна валута, предвиждаща месечните вноски за погасяване на кредита да се извършват в същата валута, в случай на обезценяване на националната парична единица спрямо тази валута, поставя курсовия риск в тежест на потребителя; такава клауза трябва да може да се разбира от среден потребител по отношение на потенциалните й значителни икономически последици върху финансовите му задължения. Посочено е, че при задължение за връщане на кредита в срок от 35 години банката е следвало да предостави информация за очакваните прогнози относно промяната на швейцарския франк, спрямо който националната валута няма фиксиран курс, с каквато информация банката би следвало да разполага като неизменна част от професионалната й дейност. По делото не е доказано към датата на сключване на договора от 2008г. кредитополучателите да са получили такава информация. При преценката за характера на тези клаузи следва да се зачете практика на Съда на ЕС по транспонирани в ЗЗП разпоредби на правото на ЕС, според които може да бъде преценена като неравноправна клауза от кредитен договор, последиците от която са

цялостно прехвърляне на валутния риск върху потребителя и която не е съставена по прозрачен начин така, че кредитополучателят не може да прецени въз основа на ясни критерии икономическите последици от сключването на договора, а при проверка за неравноправния ѝ характер се установи, че тя създава в ущърб на потребителя значително неравновесие между правата и задълженията на страните по договора. ***Сключването на допълнителни споразумения към договора от 2008г. вкл. и втория договор от 2014г. не санира нищожните му клаузи и не опровергава извода за липса на индивидуално договаряне на клаузите в него, доколкото представлява спогодба върху нищожен предмет.***

На първо място трайна е практиката на ВКС, обективизирана в решение № 136 от 20.01.2021 г. по т.д. № 1467/2019 г. на ВКС, ТК, II т.о. и решение № 168 от 29.01.2021 г. по т.д. № 2184/2019 г. на ВКС, ТК, II т.о., с които е прието, че в хипотеза на банков кредит, по който цялата сума фактически е предоставена на разположение на кредитополучателя в резервната валута на страната /евро/, а не в чуждестранната валута /швейцарски франкове/, уговорена в кредитния договор, кредитът е остойностен в чуждестранна валута и задължението за погасяване е посочено в договора в същата чуждестранна валута, договорът не се счита сключен в резервната валута на страната /евро/ и връщането на кредита се дължи в чуждестранната валута /швейцарски франкове/. Този отговор е съобразен със задължителната практика на Съда на Европейския съюз /СЕС/, постановена по транспонирани в ЗЗП разпоредби на правото на ЕС /определение от 22.02.2018 г. по дело C-119/17, EU: C: 2018: 103 и решение от 20.09.2017 г. по дело C-186/16, EU: C: 2017: 703/, както и на практиката на ВКС по реда на чл.290 ГПК, обективизирана в решение № 295/22.02.2019 г. по т. д. № 3539/2015 г. на ВКС, ТК, II т. о., образувано по описа на I т. о., решение № 384/29.03.2019 г. по т. д. № 2520/2016 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 294/27.03.2019 г. по т. д. № 1599/2017 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 314/29.07.2019 г. по т. д. № 1766/2016 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 67/12.09.2019 г. по т. д. № 1392/2018 г. на ВКС, ТК, I т. о. и решение № 155/24.01.2020 г. по т. д. № 2561/2018 г. на ВКС, ТК, II т. о. Преюдициалните въпроси, по които е било образувано дело C-119/17 на СЕС, се отнасят до тълкуване на разпоредбите на чл. 4, параграф 2 и чл. 3-5 от Директива 93/13/ЕИО в хипотеза на договор за кредит, в който е записано, че кредитът се отпуска и погасява във валута /швейцарски франкове/, но фактически цялата сума е предоставена на разположение на кредитополучателя в национална валута /румънски леи/, като паричната единица на сметката се използва виртуално само за изчисление. В т.20 от определението от 22.02.2018г. по дело C-119/17, постановено по чл.99 от Процедурния правилник на СЕС, е прието, че кредитът следва да се погасява в чуждестранната валута, независимо че е предоставен в националното платежно средство и въпреки че договорът предвижда преобразуване на налични по банковата сметка на кредитополучателя ликвидни средства в националното платежно средство във валутата на кредита с цел осигуряване на плащането на месечните вноски. При тези обстоятелства СЕС е достигнал до извод, че такъв договор не следва да се приравнява на договор за кредит, индексирани в чуждестранна валута, във връзка с какъвто договор са дадените разрешения в постановеното от СЕС решение от 30.04.2014 г. по дело

C-26/13, EU: C: 2014: 282 и е препратил към своето решение по дело C-186/16 относно критериите, които националният съд трябва да прилага при преценка на клауза от договор за банков кредит от гледна точка на разпоредбите на чл. 3, параграф 1 и чл. 4, параграф 2 от Директива 93/13/ЕИО, транспонирани в чл.145 ал.1 и 2 ЗЗП. В т. 40 от посоченото решение е прието, че съществува разлика между договорите за кредит, изразени в чуждестранна валута, които трябва да се изплащат в национална валута по прилагания от банковата институция курс "продава" на чуждестранната валута, от една страна, и договорите за кредит в швейцарски франкове, при които месечните вноски по кредита следва да се погасяват в същата валута, в която е бил договорен, т.е. швейцарски франкове.

Посочените решения на ВКС са постановени във връзка с неравноправни клаузи в потребителски договори в хипотеза на банков кредит, по който цялата сума фактически е предоставена на разположение на кредитополучателя в националната валута, съответно в резервната валута на страна /евро - чл.29 ЗБНБ/, а не в чуждестранната валута /швейцарски франкове/, уговорена в кредитния договор. Кредитът е остойностен в чуждестранна валута /предоставя се кредитен лимит от равностойността в швейцарски франкове на определена сума евро по курс "купува" за швейцарския франк към евро на банката в деня на усвояване на кредита/ и е поето задължение за погасяване в същата чуждестранна валута. В така формирана практика на ВКС е прието, че в посочената хипотеза кредитът е в чуждестранна валута, а не в местната или резервната валута на страната - евро, с оглед валутния режим на РБ- Паричен съвет /Валутен съвет или Валутен борд/, и именно в тази хипотеза са изследвани критериите за неравноправност на договорните клаузи, относими към поемане на валутния риск само от потребителя - кредитополучател.

Съгласно чл.145 ЗЗП всяка от клаузите на договора за кредит следва да се тълкува ведно с останалите клаузи в него, както и с оглед всички обстоятелства, свързани със сключването на договора към датата на сключването. При съобразяване на клаузите на чл. 1, ал. 1 и, ал. 3, чл. 2, ал. 1 и, ал. 3, чл.6 ал.1 и ал.2 и чл.23 от договора за кредит следва да се приеме, че реален паричен поток от кредитодателя към кредитополучателите в швейцарски франкове не е осъществен, видно от заключението на съдебно-икономическата експертиза, а и не е бил нужен. Независимо от това липсва основание да се приеме, че валутата, в която се договаря и предоставя кредитът, е евро, тъй като посочените клаузи по ясен начин обективират волята на страните за предоставяне на кредита в швейцарски франкове /равностойни на определено количество евро/, с превалутиране на така получения ресурс от швейцарски франкове в евро в деня на усвояването му и дължима цена /лихва/ за ползване на паричния ресурс в същата валута - швейцарски франкове.

Следва да се съобрази, че в качеството му на възмездна сделка, цената на кредитирането ползва приложими към договорите в тази валута преференциални лихвени проценти, които формално ползват кредитополучателите и са били обстоятелство, мотивирало ги да сключат договора в тази валута. Настоящият състав споделя дадения в решение по т.д. № 1467/2019 г. на II т.о. на ВКС отговор, съответно съображенията към същия, че: " В хипотеза на банков кредит, по който цялата сума фактически е предоставена на разположение на

кредитополучателя в резервната валута на страната - евро, а не в чуждестранната валута/ швейцарски франкове/, уговорена в кредитния договор, кредитът е остойностен в чуждестранна валута и задължението за погасяване е посочено в договора в същата чуждестранна валута, договорът не се счита сключен в резервната валута на страната /евро/ и връщането на кредита се дължи в чуждестранната валута/швейцарски франкове/ - аналогично и в решение по т.д. № 1901/2019 г. на II т.о. на ВКС /. Клаузите на чл. 1, ал. 1 и чл. 6, ал. 2 пр. първо от договора, сами по себе си, са ясни и разбираеми - договаряне на кредитен ресурс в швейцарски франкове и връщането му в същата валута.

С чл. 23, ал. 1 от договора, кредитополучателите са декларирали, че са "запознати и съгласни с обстоятелството, че промяната на обявения от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев или евро, както и превалутирането по чл. 21 от договора, може да има за последица, вкл. в случаите на чл. 6, ал. 2 пр. второ от договора, повишаване на размера на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева, като напълно приемат да носят за своя сметка риска от такива промени и повишаване, както и че са съгласни да поемат всички вреди / вкл. и пропуснати ползи/, произтичащи от промяната на валутните курсове и новите лихви, приложими по превалутирания кредит". С посочената договорна клауза са поели за своя сметка риска и всички вреди от промяната на обявения от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев или евро, които могат да имат за последица повишаване на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева/евро. В чл.23 ал. 2 от договора са декларирали, че са запознати и разбира тикономическия смисъл и правните последици на разпоредбите на чл. 6, ал. 2 и чл. 21 - чл. 23 от договора и приемат настъпването им. Клаузата на чл. 6, ал. 2 пр.второ от договора е проявление на поетия от кредитополучателя със сключването на чл.1, ал.1 и чл.6, ал. 2 пр. първо, вр. с клаузата на чл.23 от договора, валутен риск, т.е. от съвкупната им преценка и само в аспект на поемането на валутния риск, се извежда неравноправността на чл.6, ал. 2 пр. второ и чл. 23, доколкото, макар осъзнат от кредитополучателя, той е поет при липса на визираните в преждекоментираната и споделена от ВКС практика на СЕС предпоставки, за яснота и разбираемост, поради непредоставена за кредитополучателя възможност да осъзнае икономическите последици от поемането му, въз основа на достатъчна за формиране волята информация.

При сключване на договора действително е била предоставена информация, че е възможна промяна на обявения курс на банката купува/продава на швейцарския франк и че това ще рефлектира върху размера на дълга в лева, но същата се явява недостатъчна, доколкото не е предоставена информация за икономическите последици от подобно трайно обвързване при обезценяване на лева спрямо еврото и швейцарския франк, както и при неразяснени възможности за минимизиране на риска /напр. чрез застраховане /. Действително, експертната компетентност на банката се изразява при осъществяване на сравнителен анализ на факти, а не на база "ясновидски способности" и спекулативни предположения, каквито доводи се релевират в жалбата. Именно въз основа на високия професионализъм и експертен потенциал на служителите на банката /с които последната би следвало да

разполага/, анализът на обективно съществуващи и осъществили се в световен икономически план към момента на сключване на договора факти/ напр. кризата в рисковото ипотечно кредитиране в САЩ, започнала през 2006г., исторически ниските, в смисъл на неприсъщо ниски нива на курса на шв. франк към 2007г. /, е следвало да доведе, а и вероятно е довел до извод /с оглед широкото предлагане на процесния кредитен продукт и очакваната значителна печалба /, че не би могло в дългосрочен план да се разчита на устойчив, нисък курс на валутата на договора, доколкото последното- в историческа ретроспекция - е изключение, а не правило. Така предоставената от банката информация е била недостатъчна кредитополучателите да преценят дали да носят валутния риск при нисък лихвен процент по кредита или да получат кредит при по-висок лихвен процент, но без да носят валутния риск, като не са защитени и от клаузата на чл.21 от договора - упражняването на правото на превалутиране е предпоставено от съгласие на банката. При това, с процесните клаузи са поели изцяло валутния риск, доколкото за банката са предвидени механизми за преодоляване негативите, при евентуално понижаване курса на швейцарския франк - едностранно увеличение лихвата по кредита, хеджиране и пр.. Задължението на банката е на фиксирана стойност и не се влияе от курса на швейцарския франк, при това превалутирането е по търговския курс на банката, а не по официален курс или при прилагане на други обективни критерии. В резултат остават напълно неясни общите разходи по кредита, които, съгласно чл.58 ЗКИ, подлежат на предварително оповестяване.

Кредитополучателят не е защитен и от клаузата на чл. 21 от договора, тъй като упражняването на правото на превалутиране на предоставения кредит от швейцарски франкове в евро, е предпоставено от съгласието на банката, а от друга страна уговорката не елиминира вече поетия значим валутен риск от потребителя за периода преди превалутирането, за прогнозния размер на който те не са били информирани от банката, което затруднява и извършването на преценката от страна на потребителя дали и кога изобщо да упражни правото по чл. 21. Кредитополучателят като среден потребител - относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, не би могъл въз основа само на предоставената информация да прецени потенциално значимите последици от поетия валутен риск, което го е принудило да се съгласи с предварително установените от банката условия, без да може да повлияе на съдържанието им, вкл. и по отношение на декларираните в договора обстоятелства. Ето защо и при липсата на ясни и разбираеми критерии за икономическите последици, не може да се приеме, че клаузите, свързани с носенето на валутния риск, са уговорени по прозрачен начин.

С оглед гореизложеното и поради обвързването на лихвата с изменението в курса на чуждестранната валута, без кредитът реално да е бил предоставен и ползван в такава валута, през исковия период кредитополучателят е заплатил без основание сума, представляваща разлика между възнаградителната лихва, уговорена при усвояването на кредита /в евро/ и действително заплатената такава в увеличения размер, вследствие курсовите изменения.

На следващо място на **настоящата инстанция е ноторно известна** казуалната практика на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК по въпроса представлява ли анатоцизъм по

смисъла на чл.10 ал.3 ЗЗД и допустима ли е при действието на Наредба № 9/03.04.2008 г. за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките и установяване на специфични провизии за кредитен риск (обн. ДВ бр. 38/11.04.2008 г., отм. ДВ бр. 40/30.05.2014 г.) уговорка в допълнителни споразумения към договор за банков кредит за реструктуриране на кредитно задължение на физическо лице - кредитополучател чрез прибавяне на просрочени задължения за лихви и такси към размера на редовната главница. Според практиката, застъпена и в служебно известните на настоящия съдебен състав решение № 118/11.12.2020г. по т.д. № 2278/2019г. на ВКС, I т. о, и решение № 132/13.01.2021г. по т.д. № 2195/2019г. на ВКС, I т. о, уговорката в допълнителни споразумения към договор за банков кредит за прибавяне към размера на редовната главница на просрочени задължения за лихва представлява анатоцизъм по см. на чл.10 ал.3 ЗЗД, който е допустим само между търговци на основание чл.294 ал.1 ТЗ респ. е недопустим към процесния договор.

В решение № 66/29.07.2019г. по т.д. № 1504/2018г. на ВКС, I т. о., е прието, че олихвяването на просрочено задължение за такси, вкл. чрез прибавяне на таксата към главница по кредит, върху които се начислява възнаградителна лихва, не представлява анатоцизъм по смисъла на чл.10 ал.3 ЗЗД.

Ето защо решението в установителната му част - с която определени клаузи са прогласени за неравноправни и следователно нищожни е правилно и като такова същото следва да бъде потвърдено в тази му част.

ПО ВЪЗРАЖЕНИЕТО ЗА ДАВНОСТ

СГС е приел, че възражението на ответника за изтекла погасителна давност по чл. 110 ЗЗД се явява неоснователно: доколкото процесните осъдителни иски /по чл. 55, ал. 1, предл. 1-во от ЗЗД/ са заявени не самостоятелно, а като акцесорни на установителните иски за нищожност по чл.143 ЗЗП. Затова даденото подлежи на реституция по чл.55 ЗЗД, но само и ако бъдат уважени главните иски.

САС намира този извод за правилен по същество - налице е твърдяното от жалбоподателя противоречие с акт на Съда на ЕС - решение от 16.07.2020 г. по съединени дела C-224/19 и C-259/19. С посоченото решение СЕС се е произнесъл, че разпоредбите на чл. 6, § 1 и чл. 7, § 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат предявяването на иск относно реституционните последици от установяването на нищожност на неравноправна договорна клауза да бъде обвързано с давностен срок, при условие, че началният момент на този срок, както и неговата продължителност не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правото на потребителя да иска връщане. В т. 87 от решението от 16.07.2020 г. Съдът на ЕС е посочил, че давностен срок от пет години, приложим към иска относно реституционните последици от установяването на нищожност на неравноправна клауза, по принцип не изглежда, че може да направи на практика невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени с Директива 93/13/ЕИО, като това следва да се провери от националния съд. **В т. 91 от решението е разяснено, че прилагането на петгодишен давностен срок, който започва да тече от**

сключването на договора, доколкото предполага, че потребителят може да иска връщане на плащанията, извършени в изпълнение на договорна клауза, която е обявена за неравноправна, само през първите пет години от сключването на договора, независимо дали е знаел или разумно е можел да знае за неравноправния характер на тази клауза, може да направи прекомерно трудно упражняването на предоставените с Директива 93/13/ЕИО права на този потребител и следователно да наруши принципа на ефективност, разглеждан във връзка с принципа на правна сигурност.

Исковете по чл. 55, ал. 1, пр.1 от ЗЗД са основателни като платени без основание към 15.09.2014г., когато първия дълг е „предсрочно погасен“ чрез т.н. рефинансиране и е вследствие на валутната разлика между швейцарския франк и лева и увеличението на лихвения процент.

САС намира за приложим петгодишен давност срок, чиято продължителност според т.87 от решението на СЕС принципно не прави невъзможно упражняването на правата, предоставени с Директива 93/19. Посоченият начален момент на срока е датата на сключване на договора за кредит, чийто клаузи се оспорват като неравноправни и нищожни т.е. 28.03.2008г.

Горепосоченият принцип не влиза в противоречие с вътрешното законодателство, тъй като съгласно разясненията, дадени в т. 7 от ПП на ВС от 28.05.1979 по гр. д. № 1/1979 г., давностният срок за вземанията по чл. 55, ал. 1, пр.1 ЗЗД е общият пет годишен срок по чл.110 ЗЗД и тече от момента на **получаване на плащането**, като в този смисъл доводите за приложение на кратката тригодишна давност не могат да бъдат споделени. В случая плащането /предсрочното погасяване/ е направено на 15.09.2014г., от който момент започва да тече давността. Исковата молба е подадена на 11.04.2017г., като искът не обхваща вземания за извършени плащания при начална липса на основание, първото от които е направено още на 28.03.2008г., поради което за периода 28.03.2008г. - 11.04.2012г., вземанията би следвало да са погасени по давност. Независимо от това и доколкото е налице преизчисление на дълга през 2014г. това именно е моментът, към който съгласно диспозитивното начало съдът следва да отнесе валутната разлика.

Чрез заключението по ССЕ приета и пред настоящата съдебна инстанция се доказва по безспорен начин, че задължението по Договор за кредит за покупка на недвижим имот № HL33416/28.03.2008г. към дата 15.09.2014 г. е в размер на 125 586,61 лв. остатъчна непогасена редовна главница. Въпреки горното, банката е погасила несъществуващо задължение в размер на 172 484,91 лв. Тъй като няма жалба от потребителя, а е недопустимо влошаване положението на жалбоподателя, решението следва да бъде потвърдено, още повече съдът не е притежава специални познания.

Що се отнася до осъдителните иски за връщане на надплатеното при начална липса на основание за това - нищожни клаузи, САС констатира, че към момента е висящо производство по чл.422 ГПК, след издадена заповед за незабавно изпълнение и депозирано в срок възражение, което производство е спряно до приключване на настоящото. Именно в

това производство следва да се установи какъв е размера на непогасения дълг към момента, от който следва да се прихване до размер на по-малкото при надплатеното в повече от С. Х.. Именно в производството по чл.422 ГПК ще бъде взет предвид пълния размер на погасените задължения в лева посредством извършените плащания в швейцарски франкове, независимо от периода, за който се претендира изпълнение. Или при постановяване на евентуално положително решение по чл.422 ГПК банката може да извърши прихващане на вземанията си по него с вземанията за присъдените в полза на длъжника като недължимо платени суми по чл.55 ЗЗД.

С оглед гореизложеното и при съвпадане изводите на първа и настоящата инстанции решението следва да бъде потвърдено.

ПО ЧАСТНАТА ЖАЛБА по чл.248 ГПК съдът намира същата за основателна по следните съображения:

В т. 96 на решение от 16.07.2020 г. по съединени дела С-224/19 и С-259/19 Съдът на ЕС се произнесъл по въпроса дали е съвместимо с принципа на ефективност възлагането на потребителя на съдебните разноски в зависимост от присъдените му суми, когато искът му е уважен в частта относно неравноправния характер на спорната клауза. В т. 95 от решението е посочено, че разпределянето на разноските по съдебно производство пред националните юрисдикции попада в обхвата на процесуалната автономия на държавите - членки, при условие че са спазени принципите на равностойност и на ефективност. Съобразявайки принципа на ефективност, в посоченото решение е прието, че обвързването на разпределението на съдебните разноски само с присъдените недължимо платени суми, може да възпре потребителя да упражни посоченото право, предвид разноските, до които води предявяването на иск по съдебен ред (т. 98 от решението). По изложените съображения в решението е прието, че член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, както и принципът на ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба, която позволява възлагането върху потребителя на част от процесуалните разноски в зависимост от размера на недължимо платени суми, които са присъдени вследствие на установяването на нищожност на договорна клауза, поради неравноправния ѝ характер, тъй като подобна правна уредба създава съществена пречка, която може да възпре потребителя да упражни предоставеното от Директива 93/13 право на ефективен съдебен контрол върху евентуално неравноправния характер на договорни клаузи. Настоящият състав намира, че в случая оставянето в тежест на ищцата на направените от нея разноски във връзка с уважения установителен иск за нищожност на клаузата в сключения между страните потребителски договор, е в противоречие и с даденото тълкуване в решението от 16.07.2020 г. по съединени дела С-224/19 и С-259/19 на Съда на ЕС. Тъй като тя има качеството на потребител, а спорът между страните е във връзка с нищожна договорна клауза на сключения от тях потребителски договор, присъждането на разноски по компенсация създава съществена пречка за упражняване от ищеца-потребител на предоставеното от Директива 93/13 право на ефективен съдебен контрол върху евентуално неравноправния характер на договорни клаузи. Затова определението по чл.248 ГПК следва да бъде

отменено, а молбата на ищцата за изменение на решението в частта за разносните - уважена.

ПО РАЗНОСКИТЕ: Жалбата е неоснователна. На осн.чл.78 ал.3 ГПК банката дължи в полза на потребителя сумата от 2215 лв. направени разноски за въззивна инстанция.

Воден от горното и на основание чл. 272 ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 762359 от 08.04.2021г. по гр.д. № 4545/2017г. по описа на СГС, ГО, 12с-в.

ОТМЕНЯ определение от 15.06.2021г. постановено по гр.д. № 4545/2017г. по описа на СГС, ГО, 12с-в, с което без уважение е оставена молбата на С. Х. Х. за изменение на решението в частта за разносните по реда на чл.248 ГПК, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ИЗМЕНЯ решение № 762359 от 08.04.2021г. по гр.д. № 4545/2017г. по описа на СГС, ГО, 12с-в, в частта за разносните, присъдени в полза на **ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД, ЕИК 000694749**, като **ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ** искането на банката за присъждане на разноски по компенсация.

ОСЪЖДА **ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД, ЕИК 000694749**, гр. София 1766, ул., Околовръстен път " № 260, със съдебен адрес: гр.София,л.к. 1202, район Оборище, ул."Св.Св.Кирил и Методий" № 84, ет.4, чрез адв.*** **ДА ЗАПЛАТИ В ПОЛЗА НА** С. Х. Х., ЕГН: *****, гр. ***, ж.к. ***, бл.***, вх.***, ет.***, ап.***; съдебен адрес - гр. София, ул."****" № 50, вх. А, ет. 4, чрез адв.В., сумата от 2215 лв. /две хиляди двеста и петнадесет лева /, направени по делото разноски пред въззивна инстанция на основание чл.78 ал.3 ГПК.

В необжалваната отхвърлителна част решението е влязло в сила.

Решението може да се обжалва в едномесечен срок от съобщаването му на страните с касационна жалба пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____